

Na to prošnja in pa na podobno prošnjo z dne 30. marca t. l. ter na njegovo na seji c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 15. oktobra 1915 stavljena resolucija, je prejel predsednik Ljubljanskega učiteljskega društva dne 4. t. m. to-le rešitev:

Deželni odbor ondodnima vlogama z dne 30. marca in 24. avgusta 1915 za podelitev 50% stanovanjske doklade onemu ljubljanskemu učiteljskemu, ki je do sedaj še nima, ni mogel ugoditi.

Kakor kaže namreč določilo § 119. načrta novega šolskega zakona, je zavzel deželni zbor načelno stališče, da naj v bodoče zadenejo tudi ljubljanske stanarine občino.

Posplošenje stanarinske doklade v Ljubljani na stroške dežele bi bilo tedaj v protislovju s stališčem deželnega zbora, četudi iz primernostnih razlogov noče v sedanjih razmerah preklicati svojedobnih dovolitev nekaterim ljubljanskim učiteljem.

Deželni odbor pa bi pozdravil, če bi dovolila mestna občina ljubljanska stanarinsko doklado ostalim ljubljanskim učiteljem v enaki izmeri, kakor jo izplačuje nekaterim deželni odbor.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 25. novembra 1915

Deželni glavar:
Dr. Šusteršič I. r.

Tako je delo naše narodne šole.

»Edinost« z dne 5. t. m., št. 337, piše:

V sredo zvečer — t. j. dne 1. t. m. — smo imeli v našem »Narodnem domu« znamenit in redek dogodek. Proslavili smo 67letnico vladanja našega častiljivega, svivolasega vladarja. Povabilu naše ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda se je odzvala cela vrsta gostov odličnega službenega in socialnega položaja. Vemo, da se je to zgodilo v prvi vrsti zaradi vzvišenega povoda naši prirreditvi. Toda srečno naključje je bilo, da so ti redki gostje prisostvovali absolutno najlepši in najuspelejši slavnosti, kar so jih naši šolski zavodi kdaj priredili s svojo mladino. Gostje so gledali na svoje oči uspehe našega vzgojevalnega in kulturnega dela — v naši narodni in javni šoli. Gostje so se divili in so z odkritim in najlaskavejšim priznanjem glasno govorili o vsem, kar so videli in čuli. Na svoje oči, na lastna ušesa so se uverili, kako in v kakem duhu se vzgaja mladina v naši narodni šoli. Njihovi sodbi je dal iskrenega izraza odlični Nemeč v privatnem razgovoru, kakor smo povedali v petkovi številki. Divil se je nastopu naše mladine in s slastjo je poslušal našo narodno pesem — to verno zrcalo naše narodne duše. Milina te pesmi mu je segala do duše. *) A mi pravimo, da narod, ki ima toliko zakladov blagega čuvstvanja, lepote in miline v svoji pesmi, in ki to pesem prepeva s tako vernostjo, tako ljubeznijo — notri iz duše ven — mora biti dober, blag in pošten v svoji duši, kakor je mila in lepa njegova pesem.

*) Dotični Nemeč, glasbenik-strokovnjak, je dejal: »Izredno mi je ugajala ta Vaša prireditve. Da, te Vaše narodne pesmi! Koliko glasbe, koliko ženka je v njih! Krasne so! In kako precizno so jih izvajali otroci, s kako gotovostjo! Čast pevovodji, (to je naš tovariš Karel Mahkota. Op. ured.) ki je v kratkem času treh tednov dosegel tak uspeh. In glasovi! Sopranček je žvrgolel kakor škripanček. Pa tudi alt. In še nekaj, kar mi je ugajalo najbolj: Vi ste vsi tako lepo med seboj (da uporabljamo prav njegov izraz), pri Vas ni nobene razlike med zgoraj in spodaj, kakor ena družina ste. Glejte, ravno v tem je Vaš uspeh. Pri nas, žal, ni tako. Pri nas je prevelika razlika med posameznimi sloji, in zato tako beži naše delavstvo v socialno demokracijo! — Kako dobro de človeku, ki ljubi svoj narod, če čuje take besede iz ust resnega moža-poštenjaka druge narodnosti, ki je prvokrat imel priliko, da čuje našo krasno narodno pesem, ki je prvokrat preživel nekoliko trenutkov med nami. — Da, ko bi vsi itsti, ki so nam hote ali nehoti prizadejali po krivem toliko gorja, vsaj enkrat prišli med nas, da bi nas spoznali! In kako lahko bi nas spoznali! Saj ni nič narajenejšega v nas in na nas. Kakor je nenarajena in prav zato tako lepa naša narodna pesem, da se mora priljubiti vsakomur, kdor jo čuje in posluša ne samo z ušesi, temveč tudi s srcem, tako nenarajena, preprosta, a prav zato poštena in lepa je duša našega naroda. Vrzite od sebe predsodke, pridite k nam in spoznavajte nas, pa nam ne boste več delali krivice, ne nehoti, še manj pa hote! Op. ured.

Malčki na odru, ki so peli to našo pesem in ki so govorili na odru, so bili tolmači čuvstev, duše in srca svojega naroda. Bili so njegovi predstavitelji pred odličnimi gosti. Vršili so vzvišeno narodno misijo, in zbrano občinstvo je z gromovitimi aplavzi sankcioniralo to njihovo poslanstvo.

Nastopali so kot klasične priče o vzgoji, ki jo dobivajo v naši narodni šoli, kot priče proti — naj se nam ne zameri, da vpletemo tu to grenko in trpko noto — raznim sumničanjem, ki so v prejšnjih, a nadejamo se, da za vedno minulih časih izkušali spravljati to našo šolo v slabo in — krivično luč. Kar in kakor so govorili in peli, je zvenelo kot glasen protest proti takim poizkusom od strani, ki nam ali niso prijazne, ali pa nas ne poznajo. Zgodovinski momenti iz našega vladarskega rodu, ki so jih oživljali naši mali s toliko ljubeznijo in samozavestjo, in narodna pesem, ki so jo pevali z vsem žarom duše, so govorili o dvojni meri vzgoje v naši narodni šoli: zvestobo do širše domovine, do države, in ljubezen do ožje naše do-uovine — do svojega naroda! Za vladarja, za državo in za svoj mili narod vzgaja naša narodna šola našo mladino! Otroci, ki jih vzgaja ta šola, so žive priče, kako lepo, harmonično se združujeta dva velika pojma: oni zvestobe do države in oni zvestobe do svojega naroda! Kot žive priče so nastopali, da si lahko pošten državljani in pošten Slovenec! Ne, nismo rekli dovolj, zakaj reči moramo iz polnega prepričanja, da je narodno poštenje jamstvo za državljansko poštenje.

Toda, onega večera niso odlični gostje samo gledali, poslušali in občudovali naših otrok; opazovali so tudi zbrano občinstvo in so govorili o njem — kar je tudi naglašal oni odlični Nemeč — z odkrito navdušeno pohvalo. In v tem občinstvu so bili zastopani vsi sloji našega življa, od preprostega delavca do inteligenta. Bili so ena harmonično združena rodovina, ki jo vodi ista vzgoja. Javna vzgoja je pri nas verna nadaljevalka šolske vzgoje. Učiteljsko na naši narodni šoli, ki tako vzorno, s toliko vneom in vestnostjo vzgaja poverjeno mu mladino, ustvarja temelje za bodočo javno vzgojo. Ne vzgaja nam torej le mladine, ampak je tudi misionar na vzgajanju skupnega našega naroda.

In ker je temu tako, smemo reči, da je naše učiteljsko graditelj naše narodne bodočnosti, najzaslužnejši sotrudenik na delu za splošni naš kulturni napredek, našo narodno obrambo, naš narodni obstanek na tem ozemlju, ki ga hočemo ohraniti skupni domovini in sebi!

To uoramo posebno naglasiti na naslov odličnih gostov, ki so s toli živo besedo dajali izraza svojemu razveseljivemu presenečenju in ki so s tako živimi in globokimi vtiski odhajali z naše prireditve. Videli so nas in morejo nas pravično soditi: da smo element, ki zaslučuje vsega uvaževanja, dobrohotnosti, enake pravičnosti in podpore od strani državnih činiteljev, ker je vreden vsega zaupanja!

Hvalo, iskreno hvalo izrekamo še enkrat našim narodnim gospem in gospicam pri ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda, ki so dale iniciativo za to velepomembno prireditve, vsem organizatorjem — v prvi vrsti našemu zglednemu učiteljskemu — našemu občinstvu, sploh vsem, ki so kakorsibodi pripomogli, da smo pred gosti v tako lepi luči pokazali naše življenje in snovanje, naše stremiljenje, in ki so pripomogli do te — zmage. Da, to je bila res zmaga — dela naše narodne šole!

Zaključujemo z rodoljubno željo v interesu našega prihodnjega narodno-kulturnega in obrambnega dela, da ga ne bo nikdar več našinca, ki bi hotel pobirati kamen, da ga zaluča na to naše šolstvo. Naša, narodna šola je to v najeminentnejšem smislu te besede — naša skupna last, ki smo jo dolžni vsi ljubiti, pospeševati, podpirati in braniti pred vsakim neprijateljskim napadom!

Književnost.

»Zvonček« objavlja v 12. številki tole vsebino: 1. Anton Gaspari: Pesem snegov. (Z bojišča). 2. Ladislav Ogorek: Ivo Trošt. Ob petdesetletnici njegovega rojstva. 3. Ivo Trošt. Slika. 4. Fr. Rojec: Gram. Pesem. 5. Ivan Stukelj. General Svetozar Borojevič pl. Bojna. 6. Andrej Rapè: Dolgčas v posetih. Pesem. 7. Josip Kralj: Jesenski izprehod. Pesem. 8. Ivo Trošt: Dosti kruha. Povest. 9. Orešje poleg Cola, rojstni kraj Iva Trošta. Slika. 10. E. Gangl: Marijan in žoga. Pesem s sliko. 11. Andrej Rapè: Dvigajo pete se... Pesem. 12. Davorinov: Pesem o ledenih svečah. 13. Ivo Trošt: Jagoda. Basen.

14. Davorinov: Na ledu. Pesem. 15. Dva vojaka iz srednjega veka. Podoba. 16. Pouk in zabava. Rešitev besedne uganke v 11. številki. Imena rešilcev. Pridi, zvezda naša, pridi (S. Gregorčič). — Uboge ptičice. — Kako globoko je Jadransko morje. — Dijaške štipendije. — 13letni učenec v vojni. — Na bojnem polju. — Le vstani vborni narod moj. (S. Gregorčič). — Kotiček g. Doropoljskega. 17. Ob sklepu šestnajstega letnika.

Za patriotične slavnosti — šolske in društvene — izda podpisane v kratkem primerno spevoigro z naslovom »Za brambo domovine«. Delo, ki je zasnovano v muzikalnem oziru po narodnih motivih in je torej tudi v najskromnejših razmerah lahko izvedljivo, ima sledečo vsebino: Uvod, Slovo vojaka, Molitev pred bitvo, V strelnem jarku, Ranjen, Vrnitev, Sprejem v domači hiši. Ker se bo tiskalo spevoigre le toliko izvodov, kolikor se oglasi naročnikov, prosi podpisane tem potom vse tiste, ki reflektujejo na to delo, da se takoj oglašajo. Cena partituri z deklamacijami vred 1 K 80 vin. — Anton Kosi, šolski ravnatelj v Središču, Štajersko.

Za patriotične priredbe, šolske in društvene, izda šolski ravnatelj v Središču na Štajerskem, tovariš Anton Kosi spevoigro »Za brambo domovine«. Cena partituri z deklamacijami vred 1 K 80 vin.

Utva: Kraguljčki. — V Trstu, 1915. — Založila in izdala knjigarna J. Štoka. — Cena: broš. izvod 80 vin., v platno vezan 1 K 20 vin., po pošti 10 vin. več. — Str. 46. — Lična knjižica obsega 23 Utvinih pesem, namenjenih mladini. Nekatere so prav čedne, mladini bodo v veselje: nežnost in ljubezen veje iz njih. Odmevi dobrega, ljubečega srca! »Prvi snežec« je naravnost klasična pesemka. K dosedanjim zbirkam naših mladinskih pesmi se enakovredno uvršča Utvina knjižica. — Ne bomo cepili dlake in kazali na nekatere nekonsekventnosti v jeziku in na tehniške hibe — vse to se da z lahkoto odpraviti ob eventualni novi izdaji. »Kraguljčki« so lepo darilce mladini — to je naša kratka sodba. G.

Učiteljski Ročni Zapisnik v vojnem letu 1915 za šolsko leto 1915/16. — XXII. letnik. — Sestavil L. Jelenc. — Natisnila in založila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. — Cena: Brez kataloga elegantno vezan 1 K 20 vin., s katalogom za 100 učencev 1 K 40 vin., za 150 učencev 1 K 60 vin. — Letos smo dobili svoj Ročni Zapisnik jako skrajšan po vsebini. Zakaj — to nam pove njegov urednik v uvodnih besedah. Vzlic temu je knjižica vrlo zanimiva, saj je tudi ona odmev sedanje vojne s posebnim ozirom na slovensko učiteljsko. Tudi padlim našim tovarišem je postavljen v R. Z. spomenik. — Urednikove besede se glase upapolno z ozirom na zmagoslavni konec sedanje vojne in glede na našega naroda in stanu bodočnost. Naj se zgodi tako! — Naj ne bo našega tovariša in naše tovarišice brez letošnjega Ročnega Zapisnika!

Srednješolske vesti.

LUKA PINTAR.

Po dolgem in hudem trpljenju je dne 7. t. m. umrl ravnatelj c. kr. študijske knjižnice v Ljubljani, prof. Luka Pintar, star 58 let. Pokojnik je bil rodom iz Poljanske doline. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, potem je pa v Gradcu študiral slovansko in klasično filologijo. Služboval je kot profesor na ljubljanski gimnaziji, potem pa prišel na mesto, ki ga je svoj čas zavzemal Fran Levstik, namreč na mesto skriptorja v študijski knjižnici ter pred več leti postal njen ravnatelj. — Luka Pintar je bil odlični učitelj in tudi odlični vodja velike študijske knjižnice, posebno mnogo zaslug pa si je pridobil na znanstvenem polju. Z njim smo izgubili enega najodličnejših jezikoslovcev, neumornega znanstvenika, čigar spise v »Ljubljanskem Zvonu« so tudi nestrokovnjaki z zanimanjem čitali. Zlasti velike so zasluge Luke Pintarja za razlago slovenskih krajevnih imen. Izdaja njegovega Prešerna je najpopolnejše delo. — Blagi pokojnik je bil nad vse postrežljiv ravnatelj študijske knjižnice, pospeševalec vsakega znanstvenega dela in ljubezniv družabnik. Tudi med učiteljskim je štel lepo število iskrenih prijateljev. — Zapustil je vdovo in dvoje otrok, hčerko in sina-zdravnika, ki je sedaj na vojnem polju. — Zaslužnemu znanstveniku in pisatelju in vnetemu rodoljubu je zagotovljen trajen in časten spomin!

ANTON BEZENŠEK.

Kakor poročajo iz Sofije, je tamkaj dne 11. decembra umrl naše gore list, profesor Anton Bezenšek. Rojen je bil leta 1854 v Bukovju blizu Celja. Dopršivši gimnazijske študije v Celju, je napravil leta 1874. zrelostni izpit v Zagrebu in začel leta 1876. izdajati mesečnik »Jugoslovanski stenograf«. Bezenšek je priredil prvo stenografijo za slovenski jezik. Leta 1879. se je Bezenšek preselil na Bolgarsko in je po naročilu bolgarskega na učnega ministrstva priredil sistem bolgarske stenografije. V svojih mnogobrojnih obiskanih tečajih je vzgojil ali pomagal vzgojiti veliko število bolgarskih stenografov. Začetkom svojega bivanja v Sofiji je bil ravnatelj stenografske pisarne pri narodnem sobranju in obenem profesor na gimnaziji. Pozneje se je preselil v Plovdiv in je poučeval na tamkajšnji realni gimnaziji. Leta 1910. je bil premeščen v Sofijo in imenovan za izrednega profesorja na vseučilišču, kjer je deloval do svoje smrti. Pokojnik je bil tudi sicer literarno delaven in je med drugimi deli spisal tudi bolgarsko slovnico za Slovence in popis Bolgarske. Sodeloval je tudi pri mnogih literarnih in političkih listih. Delovanje slovenskega učiteljskega je vedno spremljal z živim zanimanjem. — Za prerano umrli žaluje pet bratov, soproga in dvoje otrok. Zaslužnemu slovenskemu možu časten spomin!

Umrl je na Dunaju bivši profesor na ljubljanski realni, šolski svetnik Franc Kreminger, star 80 let, ki je nekaj let poučeval risanje tudi na ljubljanskem učiteljskišču. R. i. p!

Za strokovnega nadzornika pouka v risanju na štajerskih, kranjskih in koroskih srednjih šolah, licejih in učiteljskih je imenovan graški realni profesor Ladislav Pasdirek, in sicer za šolski leti 1916/17 in 1917/18.

Madjarščina v dunajskih srednjih šolah. Naučno ministrstvo je uvedlo na dveh dunajskih srednjih šolah madjarščino kot neobvezen učni predmet. Pouka se lahko udeleže vsi dunajski srednješolci.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Na svoji zadnji seji je sklenila Zveza pozvati vsa okrajna učiteljska društva, da pobirajo redno članarino ter pošljejo prispevke Zvezinemu blagajniku. Ponovno smo poudarjali, da imamo vse priobljške zahvaliti edino naši organizaciji, ki pa se more gibati le, ako je gmotno dovolj podprta. Za preteklo leto so vpslala le nekatera društva društvene prispevke, za tekoče leto pa sploh nobeno. Tako ne moremo dalje! Res so hudi časi, splošno pomanjkanje in draginja povsod, vendar svojih dolžnosti ne smemo pozabiti, ako hočemo, da ohranimo vsaj to, kar dobivamo sedaj. Opozarjali smo že okrajna društva, da skrbje po mogočnosti za časa primerno delovanje društev ter ako so vpklicani društveni funkcionarji, delujejo ostali.

Ze ob začetku vojne smo osnovali »Učiteljski vojaški podporni sklad«, iz katerega bi dobivali podpore po vojni posebno prizadeti tovariši, oziroma oni, ki bi rabili za svoje zdravljenje podpore; a do danes se jih je oglasilo malo, ki bi kaj žrtvovali v ta namen. Res smo prizadeti po teh nesrečnih časih vsi, a vendar so nekateri, ki jih ne zadene tako občutno, in tu se obračamo posebno do naših cenjenih tovarišic, naj ne zaostanejo v teh usodepolnih časih. Zveza je sklenila, naj bi učiteljsko darovalo v ta sklad mesečno po ½% svojih plač, katere vsote bi vsakega prvega pobral šolski vodja ter jih poslal naravnost Zvezinemu blagajniku tovarišu A. Gnusu, nadučitelju na Dolu pri Hrastniku. Slovenskemu štajerskemu učitelju naj so v zgled nemški tovariši, ki so nabrali v ta namen čez 10.000 K.

Ne pozabite na edini naš list, na »Učiteljskega Tovariša« ki ga moramo držati za vsako ceno!

Še enkrat pozivamo vsa društva, da objavijo statistiko učiteljev-vojakov, kakor so to že nekatera storila!

Vsem članom veselejše Novo leto!

Odbor.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo. Na željo večih tovarišev sklicujem glavno zborovanje Gornjegrajskega učiteljskega društva na dan 6. januarja 1906 ob 10. uri dopoldne v šolo v Gornjem gradu. Vzpored: a) nagovor predsednikov; b) dopisi; c) poročilo tajnice; d) poročila blagajnika; e) volitev novega odbora; f) slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi Ivan Kelc, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj poroča, da je učiteljsko pri Sv. Bolienku na Kogu prispevalo za podporni sklad učiteljskih vojaških rodov in mesecu septembru, oktobru in novembru po 3 K, torej skupaj 9 K.

Zaeno objavlja dopis, ki ga je poslalo okoli 15. decembra tega leta vsem šolam v okraju, ker se bodo mogoče tudi druga štajerska učiteljska društva po njem ravnala. Dopis se glasi:

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem je poslala vsem včlanjenim učiteljskim društvom, torej tudi Učiteljskemu društvu za ormoški okraj svojo VIII. okrožnico, katere vsebino daje podpisano načelstvo učiteljskemu v ormoškem okraju na znanje:

1. Za leto 1914. je polovica društev, za leto 1915. pa so vsa društva Zvezi svoj letni prispevek dolžna. Ako pomislimo, da smo vsa dosedanja izboljšanja svojih gmotnih razmer dosegli po stanovski organizaciji in da so v onih, za draginsko doklado odločilnih dneh v februarškem zasedanju štajerskega deželnega zbora v letu 1914. tudi slovenski odborniki štajerske deželne organizacije v deželnem zboru trkali od poslanca do poslanca, zaslužili pač ta organizacija, da se ji dajo življenjski pogoji za nadaljnje življenje in delo! — Učiteljsko ormoškega okraja je vedno kazalo smisel za organizacijo in celokupnost. Naj tudi to pot pokaže in dokaže tozadevno smisel na ta način, da poravnava vsak učitelj in vsaka učiteljica svojo društveno članarino do vstevšega leta 1915. V ta namen bo — ker v doglednem času ne bo društvenega zborovanja — blagajnik našega učiteljskega društva pred koncem leta 1915 opomnil pisanim potom vse dolžnike, da se do 15. januarja 1916 odzovejo svoji stanovski dolžnosti. Po tem roku bomo dolžnike črtali iz imenika članov, zakaj boljše je malo zvestih bojevnikov kakor mnogo mlačnih brezbriznikov!

2. Ob začetku vojne je Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem osnovala »Učiteljski vojaški podporni sklad«, iz katerega bi naj dobivale podpore v bedi se nahajajoče družine učiteljev-vojakov, še bolj pa svoj čas v bojne-ga polja se vrnivši pohabljeni ali zdravilišča in podpor potrebni tovariši. Nemški štajerski tovariši, ki vendar vobče ne žive v boljših razmerah, so v ta namen med seboj nabrali v par mesecih 10.000 K. Med nami slovenskimi učitelji pa slična že prej započeta akcija ni našla pravega odziva zakaj nabrali smo par sto kron! — Ker je zadeva vsekakor velevažna in ker je Zveza prepričana, da bo v tej zadevi po dokončani vojni morala ineti na razpolago vsaj skromna sredstva, je odbor Zveze na svoji seji dne 14. novembra 1915 v Celju sklenil, vse učiteljsko pozvati, da daruje mesečno 1/2% svojih plač v ta učiteljski podporni bojni sklad! Načelstvo Učiteljskega društva za ormoški okraj daje ta sklep učiteljskemu v ormoškem okraju na znanje in pripominja sledeče:

Ako se bo po učiteljski organizaciji priborjena draginska doklada iz leta 1914, ki se je potem naknadno dovolila tudi za leto 1915, učiteljskemu izplačala tudi v letu 1916, potem je moralna dolžnost vsakega učitelja in učiteljice, da plača od Novega leta 1916 naprej zgoraj označen stanovski davek 1/2% svojih vsakomesečnih službenih prejemkov. Ako pa nam po učiteljski organizaciji priborjeno drag. dokl. z Novim letom 1916 črtajo — slednjega se je jako bati in draginska doklada ni nič tako sigurna, kakor se nekateriki z njo tolažijo! — no, potem tudi učiteljska organizacija ne reflektira niti na ta davek — niti na dolžno članarino!

Tovariši voditelji, oziroma tovarišice voditeljice naj prvič takoj 1. januarja in potem vsak prvi dan v mesecu povodom izplačila mesečnih prejemkov poberejo ta 1/2% davek od vsega učiteljskega ter ga posljejo naravnost Zvezinemu blagajniku tovarišu Antonu Gnusu v Dol pri Hrastniku. Zaeno pa naj po dopisnici obvestijo podpisane načelnika, kdo je daroval in koliko je daroval in kdo ni nič daroval, da se vse objavi. Na ta način upamo doseči krog, v katerem se bodo zbirali najbolj zavedni učiteljski člani, krog, ki bo razpolagal s sredstvi, da bo podpiral v tem krogu stoječe tovariše. Seveda bodo potem izven tega kroga stoječi tovariši v slučaju potrebe, žalibog zaman trkali na učiteljsko organizacijo!

3. Ker živimo v vojnem času, je vsekakor potrebno, da vemo, kako je vojna posegla tudi v naše učiteljske vrste in kateri tovariši so bili ali so še v aktivni vojaški službi. Na poziv Zveze je večina učiteljskih društev že objavila tozadevno statistiko svojih učiteljev-vojakov. Naše društvo je slično statistiko še na dolgu. Hočemo pa jo sedaj objaviti. V ta namen se naj učiteljskemu vsake šole takoj po sprejemu tega dopisa sestane na kratek skupen pogovor. V tem pogovoru naj šolski vodja pisмено fiksira:

a) učitelje, ki so bili v začetku vojne mobilizirani, njih šarža, ali so bili v fronti ranjeni, zboleli, odlikovani, mrtvi, bolni, zopet oproščeni, ujeti;

b) učitelje, ki so bili pozneje vpoklicani, njih šarže itd., kakor pri a).

Ta material naj vsak šolski vodja nemudoma pošlje podpisanemu načelstvu v svrhu objave v stanovskem glasilu.

Ta dopis naj šolski vodja da prečitati vsemu učiteljskemu, najsi bodo člani ali nečlani naše organizacije!

Kranjske vesti.

JANKO JANEŽIČ.

V četrtek, dne 2. decembra t. l., torej na dan, ko je navadno počivalo njegovo delo v šoli, se je preselil k večnemu počitku po dolgi in mučni bolezni tovariš Janko Janežič, c. kr. vadnični učitelj VIII. čim. razreda na vadnici ljubljanskega učiteljskega in bivši okrajni šolski nadzornik o okrajih Kranj-Radovljica, v 56. letu svoje dobe. — Rojen je bil leta 1860. na Vrhniki ter je leta 1880. dovršil učiteljske v Ljubljani. Služboval je v kamniškem okraju in na II. mestni šoli v Ljubljani, dokler ga niso kot izbornega pedagoga in metodika leta 1899. pozvali na ljubljansko vadnico ter pozneje imenovali za okrajnega šolskega nadzornika. V tej lastnosti je posloval le 5 let ter se je zahvalil za to mesto prej, preden je pošla njegova doba. Niso mu prijale razmere in prilike, zato se je rajši vrnil na vadnico, kjer je lahko nemoteno služil svojemu poklicu, kakor mu je to velevalo srce — dokler ga ni prisilila bolezen v grlu, da je zamenjal učilnico z bolniško sobo. Iskal je rešitve zdravju tudi na dunajski kliniki, a bilo je zaman: neozdravljiva bolezen je razjedla njegove notranje organe, smrt mu je bila samo rešitev iz trpljenja. — Vsi njegovi množestvilni učenci se ga še danes s hvaležnostjo spominjajo, a tudi učiteljsko, ki mu je bil nadzornik, hvali njegovo objektivnost, vestnost, sposobnost in korektnost. Ta hvaležnost in to priznanje dičita njegov grob kot najlepši spomenik, postavljen slovenskemu učitelju! — Izvrstnemu in zvestemu stanovskemu tovarišu, najboljšemu prijatelju mladine, vrlemu in ljubeznivemu nadzorniku bodi ohranjen blag spomin!

— **Božična darila za vojake.** — Na ljubljanskih mestnih ljudskih šolah se je nabralo 4879 zavojčkov z različnimi božičnimi darili za vojaštvo. Za ljubljanske razmere naravnost občudovanja vredna požrtvovalnost. Naj bi skromni darovi naše mladine bili v razvedrilo in bodrilo našim hrabrim četam na braniku domovine!

— **Vojnega posojila** se je do konca novembra 1915 podpisalo na ljubljanskih ljudskih šolah od učiteljskega in učencev, oziroma njih staršev 238.573 kron 69 vinarjev. Te številke povedo več kakor cele knjige! To je sijajni uspeh patriotičnega dela ljubljanskega učiteljskega!

— **Trgovska in obrtna zbornica.** Po poročilu zborničnega tajnika dr. Windischerja je sklenila trgovska in obrtna zbornica na zadnji seji izplačati šolskemu odboru za obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani subvencije 500 kron.

— **Odlikovanje.** Njegova c. in kr. Visokost gospod nadvojvoda Franc Salvator je podelil tovarišici Avgusti plem. Mattanovičevi, učiteljici na mestni dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani, srebrno kolajno »Rdečega križa« z vojno dekoračijo. — **Tovarišica pl. Mattanovičeva** sodeluje že od začetka vojne neprenehoma in neumorno kot nadzorovalna dama garnizijske bolnice v II. državni gimnaziji.

— **Sin deželnega glavarja kranjskega padel.** V nedeljo popoldne, dne 2. pret. mes., je pri Sv. Luciji padel junaške smrti za domovino c. kr. poročnik in cand. jur. Ivo Šusteršič, sin deželnega glavarja Kranjskega, g. dr. Ivana Šusteršiča. Zadel ga je sovražna granata. Padlemu junaku bodi časten spomin, a kruto zadeti rodovini pokojnika naše iskreno sožalje!

— **»Jubilejska samopomoč«.** Dne 2. dec. t. l. je umrl tovariš Janko Janežič, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani, ki je bil član društva »Jubilejska samopomoč«. Ker je društveni predsednik mobiliziran, sem kot njegov namestnik v smislu § 3. društvenih pravil izplačal zakonitim dedičem 504 krome. Vsled tega pozivljam vse člane, da plača vsak za Janežičev smrtni slučaj v smislu § 4. tekoma enega meseca 2 kroni. Hkrati plačaj vsak član v smislu § 5. za leto 1916 v rezervno podporno zalogo 2 kroni članarine. Ker so vsled vojne društveniki neznankje razkropjeni, zato se to pot ne bodo razpošiljale poštne položnice (čeki), ampak plačaj vsak član 4 K 6 vin. po poštni nakaznici na naslov: »Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

Ljubljana, 20. decembra 1915.

Jakob Dimnik,
podpredsednik.

— **Umrla je** v Ljubljani Katarina Adamičeva, nadučiteljica vdova. Blaga žena je bila mati našega tovariša in skladatelja Emila Adamiča, ki je sedaj v ruskem ujetništvu. Bodí ji blag spomin!

— **Pohvalno priznanje** je izrekel kranjski deželni šolski svet nadučitelja Iv. Pirnatu v Mokronogu, ker je napravil in uredil šolski vrt in ker šola izkazuje jako zadovoljiv splošen uspeh, in učiteljici na tej šoli Rozi Randlovi za njene jako dobre uspehe v šoli.

— **Iz ruskega ujetništva.** Učitelj Rajko Božič iz Mengša naznanja z dopisnico z dne 29. oktobra, da je sedaj zdrav v ujetniškem taboru v Novem Nikolajevsku v tomški guberniji v Sibiriji.

— **V Ljubljani je umrla** gospa Marija Kustrova, nadučiteljica vdova, v visoki starosti. Blagi ženi blag spomin!

— **Koze v Selški dolini.** V Dolenji vasi pri Selcih sta umrla na njih dva otroka, na Bukovici en vojak-invalid; bolnih je še osem oseb. Šoli v Selcih in na Bukovici sta zaprti.

— **Odlikovanje.** Srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda je dobil kadet Anton Gaspari, učitelj v Babnem polju in sotrudnik »Zvončkov« (Tone Rakovčan). Odlikoval se je v zadnjih galiških bojih ob Dnjestru.

— **Učenke c. kr. rudniške ljudske šole** v Idriji so poslale našim hrabrim vojakom na bojišče 578 zavojev božičnih darov. Ako pomislimo, da so deklice večinom hčere rudarskih staršev, je ta vidni dokaz čuvstvovanja njihovih blagih in domoljubnih src toliko lepši. Kaže pa tudi, kako plodovita je ta patriotična vzgoja vrlih naših učiteljic. — Učenke iste šole so zopet nabrale 17½ kg kovin.

— **Letnino za učiteljski konvikt** so plačali gg.: Fran Črnaogaj, Simon Punčah, Alojzij Kecelj, Jakob Sedej, Valentin Zavrl, Ernestina Oman, Josip Ambrožič, Ivan Belč, Jakob Dimnik, Jakob Furlan, Franc Galč, Luka Jelenc, Vendelin Sadar, Juraj Režek in Karel Wider.

— **Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta** ne bo imelo letos zaradi vojnih razmer običajnega občnega zbora o Božiču, ampak bržkone, če bo mogoče, šele o Velikinoči. Iz enakega vzroka odpade tudi običajni občni zbor »Slovenskega deželnega učiteljskega društva«.

— **Poverjenike »Slovenske šolske Matic«** prosimo, da se požurijo z nabiranjem članov za leto 1915. Članarino sme vsak poslati tudi kar naravnost »Slovenski šolski Matici« v Ljubljano.

— **Iz ljudskošolske službe.** Bivša učiteljica na privatni osemrazredni šoli v Mekinah Cecilija Steletova je imenovana za provizorično učiteljico v Tunjah. — Za suplentinjo v Metliki je imenovana Marija Breznikova, ker je odšel učitelj Leop. Morela v vojaško službo. — Za suplentinjo v Žužemberku je imenovana Julija Bantanova, v Lozicah pa kandidatinja Jospina Blumauerjeva. — Ljubljanski mestni šolski svet je pridelil učitelja Janka Likarja s 4. mestne deške ljudske šole v službovanje na trirazrednici na Karolinski zemlji. — Na 4. mestni deški šoli je nameščena Jospina Likozarjeva kot suplentinja. — Absolvirana kandidatinja Pavla Močnikova je pripuščena k brezplačni praksi na 4. deški šoli v Ljubljani. — Izstopila je iz šolske prakse na 1. mestni deški šoli v Ljubljani kandidatinja Ljudmila Svetličičeva, vstopila pa kandidatinja Ljudmila Čermakova. — Ker je odšel nadučitelj Peterlin iz vasi Fara v črnovojniško službo, vodi tamkajšnja šola interimski učiteljica Angela Peterlin-Šteblajeva. Na šoli v Semicu je nameščena kandidatinja Alojzija Severjeva kot suplentinja, ker je odšel učitelj Ivan Riglar v vojaško službo. V Spodnji Šiški na osemrazredni dekliški šoli je nameščena kot suplentinja kandidatinja Marija Lombarjeva. — Okrajni šolski svet v Logatcu je ime-

noval za suplentinjo na mesto obolele učiteljice Vilhelmine Repič-Leskovičeve absolvirano učiteljsko kandidatnjo Hermino Dietzevo. — C. kr. okrajni šolski svet v Krškem je imenoval za suplentinjo na ljudski šoli v Buševci vasi kandidatnjo Antonijo Ažmanovo, v Mokronogu pa kandidatnjo Frideriko Lužarjevo. — Izprašana učiteljica Adela Zajčeva je nameščena kot suplentinja na deški ljudski šoli v Spodnji Šiški, ker je učitelj Fran Lončar odšel v vojaško službo; istotako je nameščena tam kandidatinja Ivana Cerarjeva, ker je odšel tudi učitelj Stanislav Lavrič v vojaško službo. V Vodich je nameščena kot suplentinja Marija Žerjavova. — Absolvirana učiteljica kandidatinja Ljudmila Slanovčeva pride kot poizkusna kandidatinja na drugo mestno deško šolo v Ljubljano. — Učiteljica Marija Rotova je vstopila na osemrazrednico v Lichtenhurnovem zavodu kot pomožna učiteljica. — Učiteljske kandidatnje Marta Lapajnetova, Marta Reichova, Ljudmila Vrstovškova in Marija Chladkova so pripuščene k brezplačnemu pouku na mestni slovenski osemrazredni dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani. V Rovtah je nameščena za suplentinjo kandidatinja Pavla Drexlerjeva, ker je učiteljica Pavla Brezovškova obolela; v Oblaku pa Marija Očakarjeva, ker je tamkajšnja učiteljica Ivana Čukova zaposlena kot strežnica v garnizijski bolnišnici v Ljubljani; Nežika Koščeva je nameščena za suplentinjo v Brusnicah. — Absolvirana učiteljska kandidatinja Ljudmila Povalejeva je pripuščena k brezplačni praksi na osemrazredni dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani. — Namesto vpoklicanega učitelja Alojzija Novaka pride na prvo mestno deško šolo v Ljubljani poizkusna kandidatinja Gabriela Sadarjeva kot suplentinja. — Namesto nadučitelja Henrika Paternosta, ki je dobil dopust zaradi bolezni, bo supirala na ljudski šoli v Senožečah dosedanja provizorična učiteljica v Kalu Angela Sila. — Za provizorično učiteljico v Kalu je imenovana poizkusna kandidatinja Kristina Šturmovna. — Brezplačno praktiranje je dovoljeno kot poizkusnim kandidatnjam: abs. učit. kand. Ani Krapševi na prvi deški ljudski šoli v Ljubljani, absol. učit. kand. Angeli Žorževi na osemrazredni slovenski dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani in absol. učit. kand. Ivani Kraner-Leilerjevi na ljudski šoli v Zgornjem Logatcu. — Za provizorično učiteljico na Čatežu je imenovana bivša suplentinja Hedvika Schweigerjeva. — Namesto vpoklicanega nadučitelja Jožefa Zupančiča bo supirala na ljudski šoli v Rečni absolvirana učiteljska kandidatinja Marija Sušnikova.

— **S seje kranjskega deželnega šolskega sveta** dne 14. decembra 1915. Število kranjskega učiteljskega znaša koncem 1915. leta 1054, od tega jih odpade na prvi razred 106, na II. razred 158, na III. razred 316, na IV. razred 474. Pomaknejo se torej v višje razrede, in sicer: v I. razred: Gärtner Franc, Ljubljana; Perz Jos., Livold; Dremelj Ivan, Polica; Blejec Luka, Terzin; v II. razred: Zirer Pavla, Krško; Nagu-Zalokar Ivana, Orehoviča; Carnelli Amalija, Hrenovice; Benedičič-Franke Marija, Škocijan; Kosce Miha, Bučka; Grad Janko, Moste; v III. razred: Baebler Leopold, Grahovo; Kozamernik Marija, Starigr pri Ložu; Cerar Angela, Št. Jurij; Poljšak Felicita, Suhor; Knez Rudolf, Št. Vid pri Brdu; Vilhar Katarina, Št. Peter na Krasu; Grom Franciška, Naklo; Bojce Stefanija, Begunje p. Cerknici; Kopal Julijana, Drenov grič; Žebre-Zen Jerica, Skaručna; Stalzer Iv., Kočevje; Tancig Severa, Izlake. — Službena starostna doklada se prizna profesorju Fr. Stoparju v Rudolfovem in Ivanu Škerlju na II. državni gimnaziji v Ljubljani. — Metelkovo ustanovo dobe: Schweizer Vikt., Dobropolje; Pavčič Anton, Kostanjevica; Skulj Andrej, Tržišče; Mihelič Josip, Predvor; Bajec Ivan, Št. Vid nad Ljubljano; Drašček Anton, Zalog; Dremelj Ivan, Polica; Urbančič Anton, Igavas; Slapšak Julij, Radovljica; Pleničar Josip, Kropa; Ferjan Gustav, Dvor; Krištof Anton, Radovljica. — Premijo društva za obdelovanje vrtov dobe: Höglar Franc, Stalcarji; Križnar Josip, Senčur; Levec Janez, Ljubljana; Korošec Josip, Koroška Bela; Štular Franc, Vavta vas; Potokar Fran, Dragatuš. — Učiteljica Vohinec-Mikota Antonija se začasno upokoji.

— **Tretja mestna deška ljudska šola v Ljubljani** je vršila zabijanje zrehljiv v »Brambni ščit« dne 15. decembra 1915 po končanem šolskem pouku. Udeležili so se zabijanja vsi učenci tega zavoda pod vodstvom svojih učiteljev. Vsakemu učencu se je vročil po zabijanju v spomin na izreden dogodek mali listek z »Brambnim ščitom«.

— **V deželni bolnišnici v Ljubljani** je bil tovariš Janko Škerbinec, ravnatelj v pok. iz Višnje gore, srečno operi-